

134 . București | Punct: Ciurel - str. Amilcar C. Săndulescu, nr. 6, 8, 10 | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 179132.30

Perioade: Preistorie, Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, Epoca medievală timpurie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu, Perioada modernă

Tipuri sit: locuire

Categoriile sit: Civil, Neatribuit

Autori: Alexandru Bădescu, Alexandru Morintz, Mircea Negru, Liana Loredana Oța, Cristian Schuster

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea "Spiru Haret", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București

Raport

Situl arheologic se află în partea de V a municipiului București, în cartierul Militari, la S de Lacul Dâmbovița. Suprafața sa este de aproximativ 30.000 m². Vestigiile arheologice se află de-a lungul terasei înalte a Dâmboviței, între str. Virtuții și și cotul pe care terasa îl face în amonte către punctul Militari Câmpul Boja.

Primele informații despre acest sit au fost furnizate în anul 1922 de Constantin Nicolăescu Ploșor¹, completate apoi în anul 1929 de Dinu V. Rosetti.² De-a lungul timpului au fost identificate și cercetate urme de locuire din epoca bronzului (cultura Glina), prima epocă a fierului, sec. VI-VIII, X-XI și sec. XVIII-XIX.

Primele săpături arheologice la Ciurel s-au desfășurat în anul 1956, conduse de Sebastian Morintz, s-au încheiat cu identificarea și cercetarea unor urme de locuire din epoca bronzului (cultura Glina), respectiv perioada premedievală (sec. VI-VIII)³.

În cursul cercetărilor din anul 1957, au fost descoperite vestigii din epoca bronzului (cultura Glina; resturile unei locuințe), fragmente ceramice din prima epocă a fierului (Hallstatt) și un bordei feudal timpuriu (ce avea în inventarul său fragmente de vase ceramice cum sunt străchini, oale și căni). Ceramică foarte grosolană este modelată cu mâna liberă, dar sunt prezente și vase ceramice modelate la roată⁴.

În campania din anul 1958 au fost descoperite noi vestigii arheologice din epoca bronzului și evul mediu timpuriu⁵. Astfel, au fost descoperite materiale noi din epoca bronzului (cultura Glina), respectiv mai multe locuințe și gropi ce conțineau materiale din sec. VI-VIII și X-XI.

În anul 1959 au fost cercetate un număr de opt bordeie, cu cuptoare menajere în formă de potcoavă amenajate în NE și unul în SE, datate în perioada sec. VI-VIII. De asemenea au mai fost descoperite fragmente de vase ceramice specifice culturii Glina din epoca bronzului⁶.

În anul 1994, în urma unei cercetări de suprafață, constatându-se afectarea sitului în apropierea Barajului Lacului Dâmbovița, a fost identificată și cercetată o locuință aparținând culturii Glina⁷.

În anul 1997, pentru construirea unui Mc Donalds, pe str. Virtuții, a fost solicitată asistența arheologică. Săpăturile arheologice preventive s-au încheiat cu rezultate foarte modeste, constând în doar câteva fragmente ceramice ce pot fi atribuite culturii Glina din epoca bronzului⁸.

Până în anul 2008 au fost apărut 8 articole și note în reviste de specialitate, în care au fost valorificate rezultatele cercetărilor arheologice din acest sit.

Săpăturile arheologice preventive din anul 2008 au avut ca obiective continuarea cercetării sitului arheologic, identificarea și cercetarea complexelor arheologice, recuperarea materialului arheologic,

restaurarea, conservarea și valorificarea sa științifică, împreună cu informațiile de specialitate colectate în cursul cercetărilor⁹.

Ca urmare a prevederilor din Legea nr. 462 din 2003 privind protejarea patrimoniului arheologic, cu modificările din Legea 258 din anul 2006, la solicitarea proprietarilor pentru eliberarea de sarcină arheologică a terenului construit din București, str. Amilcar C. Săndulescu, nr. 6, 8, 10, sectorul 6, a fost întocmit un plan de cercetare arheologică preventivă.

Pentru cercetarea suprafeței au fost trasate un număr de 25 secțiuni orientate E-V (S1-S25). Aceste secțiuni au fost trasate perpendicular pe marginea estică a platoului. Carourile au fost numerotate de la E la V. Între secțiuni au fost lăsați martori cu grosimea de 1 m, care au fost demontați, atunci când cuprindeau complexe arheologice surprinse în secțiuni.

Cercetările au respectat împărțirea terenului în cele două loturi. Acestea au fost numerotate de la E la V. Lotul nr. 1, cu nr. cadastral 4243/2/3 avea suprafața de 1862,37 m², iar lotul nr. 2 cu nr. cadastral 4243/2/4 are suprafața de 2641,41 m².

Curățarea terenului de molozul depus în ultimele decenii și înlăturarea stratului vegetal s-a făcut mecanic. În majoritatea secțiunilor, nu a fost săpat canalul contemporan care a distrus situl parțial. Pentru surprinderea traseului acestui canal au fost trasate continuu secțiunile S170 (la marginea sudică a suprafeței cercetate), S177 la mijlocul acesteia, respectiv S182 la extremitatea de N). Celelalte secțiuni practicate au fost împărțite în două sectoare, A și B, de zona unde a fost practicat canalul contemporan.

Săpăturile arheologice manuale au vizat răzuieli pe două nivele: 0,60-0,65 m – baza nivelului corespunzător sec. V-VII, respectiv 0,90 -1 m - baza nivelului corespunzător epocii bronzului.

Stratigrafia zonei cercetate a fost următoarea: 0 -0,45 m: stratul de pământ de culoare cenușie deschisă cu inserții de pământ castaniu și pietriș (depuneri contemporane); -0,45 -0,70 m: strat cenușiu negricios cu vestigii din sec. VI-VIII p.Chr.; -0,70 -1,20 m: strat castaniu steril arheologic.

În cursul cercetărilor au fost descoperite: două bordeie (B1, B2) și trei gropi (G1-G3) din sec. VI-VIII.

Din păcate, o suprafața cercetată a fost afectată de un canal contemporan, respectiv un șanț de canalizare în partea sa estică. De asemenea, pe lotul din partea de V a fost identificată o groapă de mari dimensiuni, care depășește limitele zonei cercetate. Cercetarea a fost continuată doar după degajarea unui strat de moloz cu grosimi între 1,30 și 1,50 m. Toate aceste lucrări au fost realizate în sec. XX.

Bordeiul nr. 1

Poziția: S1, c. 9-10

Bordeiul avea forma rectangulară cu colțurile rotunjite. Podeaua locuinței se afla la adâncimea de 1,07 m, de la nivelul actual de călcare. Însă trebuie să ținem cont de faptul că în stratul vegetal a fost realizată o depunere contemporană de pământ castaniu și pietriș. Grosimea acestei depuneri era 0,30 m, în dreptul bordeiului.

În colțul de NE, într-un bloc de lut cruțat a fost realizat un cuptor menajer în formă de potcoavă. Diametrul mare al cuptorului avea 0,64 m, iar cel mic de 0,43 m. Pereții cuptorului aveau arsură de culoare cărămizie pe o grosime de 3-4 cm.

În umplutura bordeiului au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate predominant cu mâna, dar au fost găsite și fragmente de vase modelate la roată. În interiorul cuptorului au fost descoperit numeroase fragmente de vase ceramice, unele întregibile.

Pe baza materialului arheologic descoperit bordeiul nr. 1 a fost datat în sec. VI-VII.

Bordeiul nr. 2

Poziția: S1, c. 22-24

Bordeiul avea forma aproape pătrată cu colțurile rotunjite. Laturile acestei locuințe aveau lungimea de 4,90-4,95 m, iar podeaua se afla la adâncimi de 1,27-1,32 m, de la nivelul actual de călcare. Însă trebuie să

ținem cont de faptul că în stratul vegetal a fost realizată o depunere contemporană de pământ castaniu și pietriș. Grosimea acestei depuneri era 0,45 m, în dreptul bordeiului.

În colțul de NE, într-un bloc de lut cruțat a fost realizat un cuptor menajer. Cuptorul avea o formă aproximativ rotundă cu diametrul de 1,10-1,14 m. Pereții cuptorului aveau arsură de culoare cărămizie pe o grosime de 2-3 cm. Prin formă și dimensiuni el se diferențiază de cel descoperit în interiorul bordeiului nr. 1.

În umplutura bordeiului au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată. În interiorul și în jurul cuptorului au fost descoperit numeroase fragmente de vase ceramice.

Complexul arheologic a fost datat în sec. VII-VIII.

Bordeiul nr. 3

Poziția: S6-7, c. 8-9

Groapă de formă neregulată, asemănătoare unei tălpi umane. Lungimea sa era de 2,53 m, iar lățimea de 1,94 m. Adâncimea sa maximă era de 1,03 m. În interiorul cuptorului au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată și lut ars. Bordeiul a fost datat în sec. VI-VII p.Chr.

Bordeiul nr. 4

Poziția: S9, c. 8-9

Groapă de formă rectangulară avea laturile de 2,20-2,50 m. Adâncimea sa maximă era de 0,79-0,83 m. În interiorul complexului au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna lut ars. Complexul a fost datat în prima perioadă a epocii fierului.

Groapa nr. 1

Poziția: S1, c. 22

Groapa de formă ovală avea diametrul de 0,90 m. Adâncimea sa maximă era de 1,07 m. În interiorul complexului au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată și lut ars. Complexul a fost datat în sec. VI-VII p.Chr.

Groapa nr. 2

Poziția: S9, c. 6-7

Groapa de formă ovală avea diametrul de 1,20 m. Adâncimea sa maximă era de 1,50 m. În interiorul complexului au fost descoperite câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată și lut ars. Complexul a fost datat în secolele VI-VII p.Chr.

Groapa nr. 3

Poziția: S22, c. 4

Groapa de formă ovală avea diametrul de 0,96 m. Adâncimea sa maximă era de 1,27 m. În interiorul complexului au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată și lut ars.

Complexul a fost datat în sec. VI-VII p.Chr.

Groapa nr. 4

Poziția: S23, c. 7

Groapa de formă ovală avea diametrul de 0,96 m. Adâncimea sa maximă era de 1,27 m. În interiorul cuptorului au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice modelate cu mâna sau la roată și lut ars. Pe baza materialului arheologic, complexul a fost datat în prima perioadă a epocii fierului.

Cercetările întreprinse în lunile martie - mai 2008 au dus la identificarea prin săpături arheologice a unor așezări din epoca bronzului, prima perioadă a epocii fierului, respectiv sec. VI-VIII.

Așezarea din epoca bronzului

În cadrul S19-S20, către extremitatea de E a suprafeței cercetate au fost descoperite doar câteva fragmente de vase ceramice aparținând culturii Glina. Cele câteva fragmente descoperite, încadrează groapa nr. 4 în cultura Glina.

Așezarea din prima perioadă a epocii fierului

Cercetările preventive întreprinse par să indice o periferie a așezării din prima perioadă a epocii fierului. Bordeiul nr. 4 și groapa nr. 3 au avut foarte puțin material arheologic.

Așezarea din sec. VI-VIII p.Chr.

Cele mai numeroase complexe arheologice descoperite în cercetările arheologice preventive prezentate aparțin sec. VI-VIII. Dacă în privința ceramicii din sec. VI-VII, descoperite în bodeiul nr. 1, analogiile sunt frecvente¹⁰, pentru cea din sec. VII-VIII argumentele de datat sunt mai dificil de găsit. Se observă în acest sens descoperirea în bordeiul nr. 2 a unor fragmente de vase asemănătoare celor din sec. al VIII-lea de la Bucov-Tioca 11, dar faptul că la Ciurel ele provin din vase modelate cu mâna, ne determină să datăm bordeiul nr. 2 în secolele VII-VIII.

O primă observație ar fi faptul că respectivele locuințe aparțin la două faze diferite. Astfel, bordeiul nr. 1 și bordeiul nr. 3 pot fi încadrate în sec. VI-VII, în timp ce bordeiul nr. 2 aparține nivelului mai târziu, ce poate fi datat la finele secolului VII și în sec. VIII. Materialele descoperite în gropile nr. 1-3 sunt asemănătoare celor din nivelul timpuriu al așezării premedievale.

O altă observație este cantitatea mare de material arheologic, mai ales vase ceramice care au fost descoperite în cuptoarele menajere ale acestor complexe.

Cercetările arheologice preventive de la București-Ciurel confirmă existența unei așezări importante pentru problemele cronologice ale perioadei secolelor V-VIII. Considerăm că analiza atentă a rezultatelor acestor cercetări și a celor din anii '50-'60 ai secolului trecut va putea clarifica o serie de aspecte cu privire la perioada menționată.

Informații suplimentare online

[Raportul 4134 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)